

Newsletter analityczny nr 40 (4-16.11.2015)

Program „Bezpieczeństwo Energetyczne i Polityka Klimatyczna” Ośrodka Analiz Politologicznych Uniwersytetu Warszawskiego

**Najważniejsze wydarzenia dotyczące bezpieczeństwa energetycznego i klimatu
4 – 16 listopada 2015.**

Niewątpliwie najważniejszym wydarzeniem minionych dwóch tygodni w Polsce było ogłoszenie przez Beatę Szydło proponowanego kształtu nowego rządu.

Komentarz:

W rządzie premier Beaty Szydło ministrem bez teki, a w niedalekiej przyszłości ministrem energetyki został poseł Prawa i Sprawiedliwości, były wiceminister transportu, a następnie gospodarki – Krzysztof Tchórzewski. Związany z Polskimi Kolejami Państwowymi, posiadający doświadczenie w pracy związkowej (NSZZ Solidarność), administracyjnej (wojewoda, sekretarz stanu), poselskiej (przewodniczący Komisji Infrastruktury) i zarządzaniu przedsiębiorstwami (członek zarządu PKP Energetyka). Niemniej dla wielu było to duże zaskoczenie, ponieważ większość polityków, komentatorów i analityków, jako przyszłego ministra odpowiedzialnego za sektor energetyczny i generalnie za obszar bezpieczeństwa energetycznego kraju wskazywało doświadczonego polityka, Piotra Naimskiego. Przekonanie to było wsparte między innymi wydaniem przez niego tuż przed wyborami książki „Energia i niepodległość”, będącej zapisem *25 lat próby uniezależnienia się Polski od rosyjskiego monopolu dostaw surowców energetycznych*.

Analizując problemy sektora, przed którymi stoi nowy rząd, takie jak powołanie ministerstwa energetyki, czy rozwiązanie problemu górnictwa, kandydatura osoby z doświadczeniem związkowym wydaje się logiczna. Wyzwaniami, przed którymi staje nowy rząd to odpowiedź na megatrendy takie, jak:

- spadające ceny energetyki odnawialnej,

- włączanie polityki ochrony klimatu do polityki gospodarczej i czynienie z niej narzędzia przewagi konkurencyjnej,
- niskie ceny surowców energetycznych (węgla, ropy i gazu),
- integracja rynku energii elektrycznej w Unii Europejskiej.

Istotnymi problemami, na które należy znaleźć odpowiedź to kształt Unii Energetycznej oraz budowa Nord Stream II. Do tego powinna pojawić się kwestia efektywności energetycznej, która była skrętnie pomijana w kampanii wyborczej.

Odpowiedzią na wyzwania i problemy powinno być spójne działanie oparte na długofalowej wizji zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego Polski. Z punktu widzenia samego ministerstwa energetyki zasadniczym wyzwaniem będzie odpowiednie rozłożenie sił pomiędzy bieżące problemy a długofalowe działanie strategiczne. Sytuacja jest tym trudniejsza, iż Polska nie posiadała dotąd strategii bezpieczeństwa energetycznego opartego na szerokim konsensusie politycznym. Dopiero kilka miesięcy wytężonej pracy nowego ministra i jego ministerstwa może dać odpowiedź na pytanie o rzeczywiste polskie priorytety oraz narzędzia jakie zostaną zastosowane do ich osiągnięcia. Kierunek zmian zaproponowany w ustawie o działach wskazuje jednak, iż następuje odejście od „super ministerstwa” energetyki i pewne obszary – takie, jak polityka klimatyczna, czy nadzór nad kluczowymi spółkami energetycznymi nie będą wyłączone z zakresu dotychczasowych resortów. Tak więc kluczowe znaczenie będzie miała współpraca między tymi ośrodkami, Ministerstwem Spraw Zagranicznych, Kancelarią Premiera oraz prawdopodobnie z ministrem koordynującym te działania. Można mieć tylko nadzieję, iż 25 lat prób uniezależnienia energetycznego Polski od Rosji w ciągu najbliższych 4 lat zakończy się wreszcie sukcesem dając dodatkowy impuls do takich zmian na poziomie Unii Europejskiej.

Europa i świat:

3.11 – Rosjanie obawiają się zapowiadanego zwiększenia importu ropy naftowej z Arabii Saudyjskiej do Polski.

3.11 – Organizacja Greenpeace została wyłączona z możliwości zakupu położonych w Niemczech kopalń odkrywkowych szwedzkiego koncernu energetycznego Vattenfall.

3.11 – Klaus Schaeffer, przyszły dyrektor niemieckiego Energy Post stwierdził, że „Nord Stream II to projekt, który przyczyni się do zwiększenia bezpieczeństwa dostaw. (...) To kwestia stworzenia nowej infrastruktury dla nowego zapotrzebowania”.

4.11 – Według ekspertów Zentrum für Sonnenenergie und Wasserstoff Forschung oraz Bundesverband der Energie und Wasserwirtschaft, w 2015 r. OZE będzie miało 33-procentowy udział w niemieckim miksie energetycznym.

4.11 – Komisja Europejska przygotowuje plan zwiększenia importu LNG.

6.11 – OPEC nie zamierza wprowadzić ograniczeń eksportu dla swoich krajów członkowskich.

6.11 – Komisja Europejska opublikowała propozycję rozdziału umowy o wolnym handlu między UE-USA mówiącą m.in. o normach pracy i ochronie środowiska.

10.11 – Unia Europejska podkreśliła, że chce być liderem, jeśli chodzi o wsparcie finansowe krajów rozwijających się w dostosowaniu do zmian klimatycznych.

12.11 – Komisja Europejska przygotowuje listę Projektów Wspólnego Zainteresowania (PCI), na której mają znaleźć się połączenia elektroenergetyczne i gazowe łączące Wielką Brytanię z kontynentem oraz zmniejszą zależność krajów Europy od dostaw gazu z Rosji.

12.11 – Francois Hollande, prezydent Francji stwierdził, że porozumienie na szycie klimatycznym w Paryżu, „albo będzie wiążące, albo nie będzie go wcale”.

12.11 – Według Międzynarodowej Agencji Energii Rosja nie ma wystarczających środków finansowych na jednoczesną budowę gazociągów: Nord Stream II, Siła Syberii i Turkish Stream.

12.11 – Szwedzkie siły zbrojne usunęły podwodny obiekt, który został odnaleziony blisko jednej z nitek gazociągu Nord Stream.

13.11 – Gazprom zawarł porozumienie z Engie o zwiększeniu udziałów francuskiego koncernu w spółce. Umowa pozbawi Gazprom pakietu kontrolnego w konsorcjum budującym Nord Stream II.

13.11 – Komisja Przemysłu, Badań Naukowych i Energii (ITRE) Parlamentu Europejskiego zagłosowała za przyjęciem raportu Marka Gróbarczyka o kierunku Europejskiej Unii Energetycznej.

13.11 – Podczas planowanego szczytu energetycznego NATO w Stambule głównym tematem obrad będzie projekt Południowego Korytarza Gazowego.

14.11 – Shell rozpoczął postępowanie arbitrażowe w sprawie obniżki cen gazu kupowanego w Rosji.

16.11 – Odbyło się pierwsze posiedzenie rosyjsko-indyjskiej grupy roboczej do spraw zbadania możliwości budowy gazociągu z Rosji do Indii.

16.11 – Mahmud Wazezi, minister łączności oraz komunikacji Iranu, zapowiedział kontynuację rozmów o zaangażowaniu rosyjskich spółek energetycznych w Iranie.

16.11 – Amerykanie zbombardowali 116 cystern przewożących ropę naftową z syryjskich rafinerii kontrolowanych przez Państwo Islamskie.

16.11 – Podczas konferencji Tatra Summit, think tank Central European Policy Institute (CEPI) zwołał okrągły stół poświęcony współpracy energetycznej Grupy Wyszehradzkiej.

Polska:

3.11 – Ministerstwo Gospodarki opublikowało listę uwag do pierwszego projektu rozporządzenia dotyczącego cen referencyjnych dla aukcji energii odnawialnej w 2016.

3.11 – Rada Ministrów wydała rozporządzenie zawierające wykaz przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu gospodarczo-obronnym, na którym znalazło się Polskie LNG.

3.11 – Ministrostwo Środowiska opublikowała tzw. Białą księgę ochrony złóż kopalń.

3.11 – Według katowickiego oddziału Agencji Rozwoju Przemysłu, polskie górnictwo węgla kamiennego zamknęło pierwsze trzy kwartały 2015 r. stratą netto w wysokości 1,674 mld PLN.

3.11 – Platforma Gaz-System Aukcje osiągnęła pełną zgodność z wymogami Kodeksu Sietowego CAM.

4.11 – Straż Miejska w Rudzie Śląskiej zapowiedziała kontrole pieców grzewczych w domach jednorodzinnych i kamieniach wobec przekraczania norm zanieczyszczenia powietrza w regionie.

6.11 – Centralne Biuro Antykorupcyjne zatrzymało dwie osoby pełniące kierownicze funkcje w Gaz-Systemie.

6.11 – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska poinformował, że podwyższone stężenia zanieczyszczeń powietrza w Warszawie w ostatnich latach wiązały się z rozpoczęciem sezonu grzewczego.

10.11 – Beata Szydło, zapowiedziała, że Krzysztof Tchórzewski zostanie powołany na stanowisko ministra bez teki, z zadaniem organizowania ministerstwa energetyki.

10.11 – Krzysztof Tchórzewski, kandydat na ministra energetyki w rządzie Beaty Szydło, zapowiedział, powstanie nowego programu dla górnictwa w ciągu najbliższych czterech tygodni.

11.11 – Marcin Korolec, pełnomocnik rządu ds. polityki klimatycznej, stwierdził, że przemysł powinien być zwolniony z obowiązku zakupu części uprawnień do emisji, jeżeli wychwytuje CO₂ i wykorzystuje go do produkcji paliwa czy gazu syntetycznego.

12.11 – Konrad Szymański, przyszły minister ds. europejskich zapowiedział, że rząd PiS będzie na forum europejskim podnosił argumenty przeciwko budowie Nord Stream II.

16.11 – Krzysztof Tchórzewski otrzymał nominację na członka Rady Ministrów bez własnego resortu. Jego zadaniem będzie przygotowanie nowego resortu energetyki.

Warszawa, 16 listopada 2015r.

dr Krzysztof M. Księżopolski – Szef Programu „Bezpieczeństwo Energetyczne i Polityka Klimatyczna” OAP UW, adiunkt w Kolegium Ekonomiczno-Społecznym SGH, laureat RENERGY AWARD 2015 w kategorii osobowość roku, autor książek „Ekonomiczne zagrożenia bezpieczeństwa państw” (2004), „Bezpieczeństwo ekonomiczne” (2011), redaktor naukowy publikacji „Bezpieczeństwo ekonomiczne w perspektywie politologicznej” (2012) i „Odnawialne źródła energii w Polsce. Wybrane problemy bezpieczeństwa, polityki i administracji” (2013), współautor podręcznika „Ekonomika bezpieczeństwa państwa w zarysie” (2014), autor wielu artykułów poświęconych zagadnieniu bezpieczeństwa i klimatu.